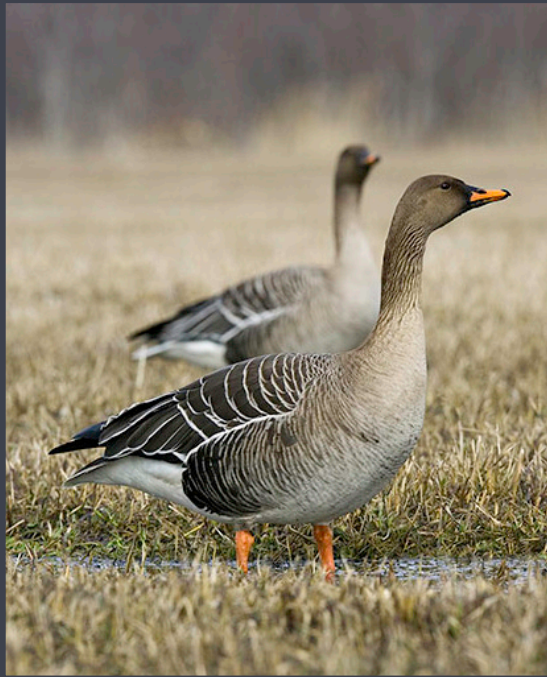




Ідентифікація тундрового та тайгового гуменників

Птахів двох підвидів – тайгового гуменника (*Anser fabalis fabalis*) та тундрового гуменника (*Anser fabalis rossicus*) важко розрізнити «в полі», деякі особини неможливо віднести до одного з підвидів лише на основі візуальних спостережень.

Підвиди розрізняють за відмінностями забарвлення та формою голови і дзьоба. Уважний огляд зграї птахів на відпочинку або годуванні, або відстріляних птахів, зазвичай дозволяє визначити підвиди.

В умовах польових досліджень дзьоб тайгового гуменника зазвичай виглядає більш оранжево-жовтим та трохи нахиленим донизу, тому комбінація голови і дзьоба також виглядає більш видовженою та нахиленою донизу. Примітними є характерні для тайгового гуменника видовжена шия та більш елегантна постава. Голова тундрового гуменника виглядає круглішою, вона темніша ніж шия, дзьоб на вигляд темний і «важкий».

Складнощі правильного визначення підвидів гуменника

Тайговий гуменник



Тундровий гуменник



молоді

дорослі

Дзьоби молодих і дорослих Тайгового і Тундрового гуменників. © Antti Piironen

Форма дзьоба і забарвлення часто є найбільш корисними характеристиками для визначення підвидів як живих, так і мертвих птахів.

Тайговий гуменник – дзьоб є трохи довшим та тоншим, з прямою або трохи увігнутою нижньою щелепою. Часто значна частина дзьоба є оранжево-жовтою, з варіаціями плям чорного забарвлення, що поширюються від основи дзьоба.

Тундровий гуменник – оранжево-жовта частина дзьоба зазвичай обмежена досить вузькою смугою, що проходить впоперек верхньої частини дзьоба, дзьоб є коротшим і виглядає «важчим».

Розмір і форма птахів також можуть допомогти визначенню підвидів. Тайговий гуменник часто є більшим і з довшою шиєю, досить схожий по розміру з гускою сірою (*Anser anser*). Тундровий гуменник менший за розміром і його можна порівняти з гуменником короткодзьобим (*Anser brachyrhynchus*). Характерне для гуменника короткодзьобого рожеве забарвлення ніг також дозволяє відрізнити його від тундрового гуменника, ноги якого мають оранжевий колір.

Збір важливої інформації: моніторинг стану популяцій гуменників

Збір необхідної статистичної інформації стосовно обсягів добування птахів вимагає диференціації підвидів та вікових груп гуменників, для обчислення співвідношення між добутими віковими групами різних підвидів.

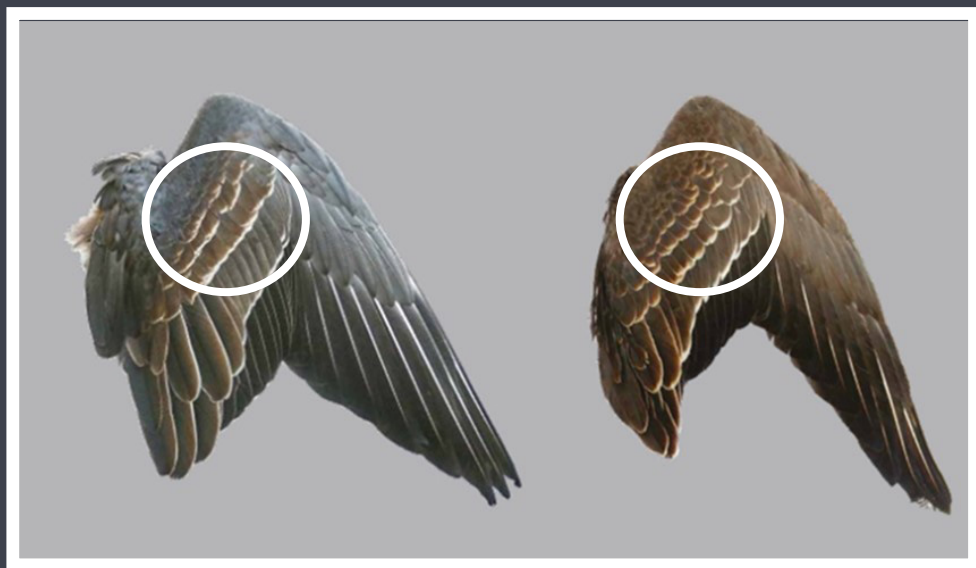
Спостерігаючи за гуменниками, будь ласка, збирайте цю важливу інформацію.

Вік більшості гусей можна визначити за формою та кольором дзьобу, а також покривних пер на крилах.

Дзьоб дорослих птахів загалом світліший і оранжево-жовта пляма краще виражена. Визначення віку за крилами – покривні пера молодих птахів (нижче праворуч) зазвичай нові, вузькі і заокруглені, у той час як покривні пера дорослих птахів (нижче ліворуч) виглядають більш зношеними та мають більш прямокутну форму.

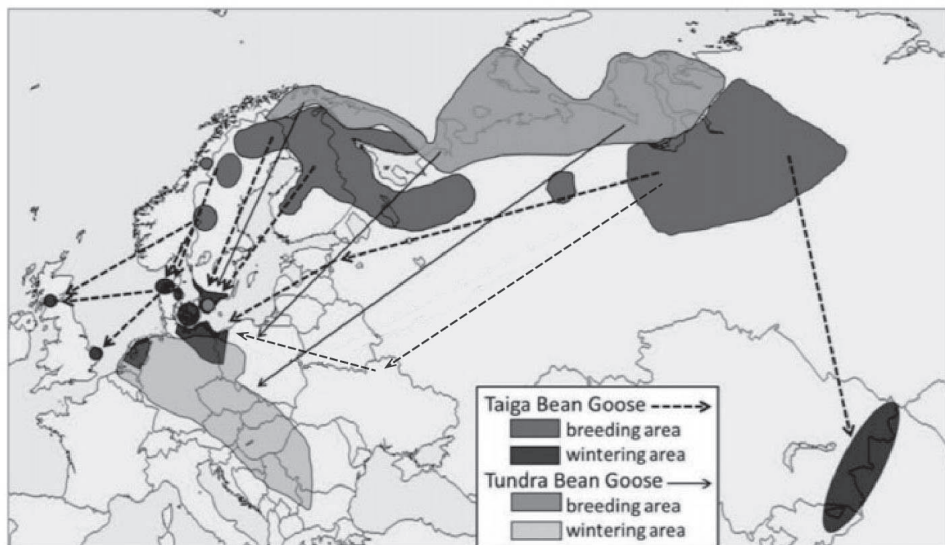
дорослі

молоді



Форма покривного оперення та його вигляд є важливою характеристикою для дорослих птахів. © Veli-Matti Väänänen

Зниження чисельності підвиду тайгового гуменника від 100 000 особин у 1990-х роках до приблизно 63 000 особин у 2009 році, відносить його до однієї з кількох популяцій гусей, чисельність яких стрімко зменшується у Західній Палеарктиці. Популяція тундрового гуменника, чисельність якого становить близько 600 000 особин, є більш-менш стабільною. Зважаючи, що популяції тайгового та тундрового гуменника мають різний статус, і завдання щодо управління цими популяціями різні, але ареали їх поширення частково накладаються, зокрема під час зимівлі, розрізнення підвидів при обліку мисливської здобичі, так само як при обліках птахів, має велике значення.



Міжнародний план дій (ISSAP) для тайгового гуменника був схвалений у 2015 році.

Це перший підготовлений відповідно до Угоди щодо збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (AEWA) план дій стосовно виду чисельність популяцій якого зменшується, що містить адаптивний план управління добування птахів.

Зараз чисельність популяцій тайгового гуменника відновлюється лише в центральній частині ареалу (Фінляндії, Швеції, Данії та західній частині Росії), де завдяки діяльності Європейської платформи з управління популяціями гусеподібних (EGMP) на гуменника полюють в межах рекомендованих квот. Для решти територій запропонований тимчасовий мораторій на полювання та відповідні природоохоронні заходи.

Цілями EGMP є створення механізмів для структурованого, координованого та інклюзивного процесу прийняття рішень та їх впровадження для забезпечення сталого використання і управління популяціями гусей в Європі, з завданнями стосовно підтримки їх у бажаному природоохоронному статусі, з урахуванням інтересів відповідних зацікавлених сторін та відповідних законодавчих рамок та положень.

Більше про діяльність EGMP можна дізнатися на сайті: <https://egmp.aewa.info/>

